

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ”

ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, чрез процедура на директно предоставяне с определен срок за подаване на предложенията

Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”

Операция 1.4: „Подобряване на физическата среда и превенция на риска”

Схема за безвъзмездна финансова помощ:

BG161PO001/1.4-09/2012: „Зелена и достъпна градска среда”

Бюджетна линия: BG161PO001/1.4-09/2012

Краен срок за кандидатстване: 03 декември 2012 година

Код по приоритетна тема:	24, 61
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	01
Код по местонахождение:	36 общини

София, юли 2012 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”	7
1.1. ВЪВЕДЕНИЕ	7
1.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	8
1.3. ПРИОРИТЕТНА ОС 1 „УСТОЙЧИВО И ИНТЕГРИРАНО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ”	8
1.4. ОПЕРАЦИЯ 1.4. „ПОДОБРЯВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКАТА СРЕДА И ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА”	10
2. ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	11
2.1 ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СХЕМАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	11
3. ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА	12
4. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ПОМОЩ	13
4.1. Правила по отношение на проекти, генериращи приходи	13
4.2. Правила за допустимост по настоящата схема	15
4.2.1 Допустимост на кандидатите	15
4.2.1.1 Изисквания за допустимост на кандидата	15
4.2.1.2 Партньорство и допустимост на партньорите	15
4.2.1.3 Изпълнители от страна на бенефициента	15
4.2.2 Допустими дейности, за които може да се кандидатства	15
4.2.2.1 Продължителност	15
4.2.2.2 Териториален обхват	16
4.2.2.3 Допустими дейности за финансиране по настоящата покана са:	17
4.2.2.4 Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема са:	19
4.2.2.5 Брой предложения на кандидата за получаване на безвъзмездна финансова помощ	20
4.2.2.6 Степен на готовност на проекта	20
4.2.3 Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ	21
4.2.3.1 Период на допустимост на разходите	22
4.2.3.2 Преки допустими разходи	22
4.2.3.3 Недопустими разходи	24
5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ	25
5.1. ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	25
5.2. КАК И КЪДЕ СЕ ИЗПРАЩАТ ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ	26
5.3. Краен срок за получаване на проектните предложения	27
5.4. Допълнителна информация	27
5.5. Оценка и подбор на проектни предложения	27
5.5.1. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	31
5.6. ПРОЦЕДУРИ ПО СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	33
5.6.1. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН	33
5.6.2. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	33
5.7. ОБЩИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ ПО ДОГОВОРИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	33
5.7.1. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА	33
5.7.2. ОКОНЧАТЕЛЕН РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	34
5.7.3. НЕВЪЗМОЖНОСТ ДА СЕ ИЗПЪЛНЯТ ЦЕЛИТЕ НА ПРОЕКТА	34
5.7.4. ПРОМЕНИ В ДОГОВОРА И БЮДЖЕТА	34
5.7.5. ПЛАЩАНИЯ	35
5.7.6. НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА И ПОСТИГАНЕ НА ЗАЛОЖЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ	36
5.7.7. ОТЧИТАНЕ НА ПРОЕКТА	36
5.7.8. ГЕНЕРИРАНЕ НА ПРИХОДИ	36
5.7.9. ПУБЛИЧНОСТ	37
6. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА	38

Обяснителни бележки

Допълнително споразумение	Документ, с който се изменят или допълват условията на сключения вече договор
Безвъзмездна финансова помощ	Без да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 г., това са средства, предоставени от ОП "Регионално развитие", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл. 2, ал. 4 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г. - публичен или частен стопански субект, организация или предприятие, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по чл. 87 от Договора бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Възстановим данък добавена стойност	Сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между Ръководителя на Договарящия орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Допустими разходи	Разходите, които могат да бъдат приети като разрешени по един проект.
Кандидат	Водеща организация и/или партньор/и, която/които разработват проектно предложение с цел бъдещо изпълнение на одобрения проект.
Критерии за допустимост на кандидатите	Критерии относно кандидатите, които могат да бъдат бенефициенти по конкретната безвъзмездна финансова помощ.
Критерии за допустимост на проектните дейности	Изисквания, които се отнасят до видовете дейности, предвидени за изпълнение в рамките на проектните предложения, които отговарят на приоритетите и целите на конкретната безвъзмездна финансова помощ, както и на правилата и законодателството в областта на държавните помощи.
Критерии за оценка на проектните предложения	Критерии, изготвени и одобрени от Управляващия орган, съобразени с критериите за подбор на проекти на ниво операции, одобрени от Комитета за наблюдение по съответната оперативна програма, създаден с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2006 г. за

	създаване на Комитети за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, в съответствие с които се извършват оценката и изборът на проекти, които да бъдат съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.
Недопустими разходи	Разходи, които не могат да бъдат приети като разрешени по проект и не могат да бъдат включени в искане за плащане по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.
Одитен орган	Структурата, която е функционално независима от Управляващия орган и Сертифициращия орган и е отговорна за проверката на ефективното функциониране на системите за управление и контрол.
Оперативна програма	Документ, представен от държава-членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които следва да се осъществят с помощта на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
Операция	Проект или група от проекти, избрани от Управляващия орган на съответната Оперативна програма или от друго звено под негова отговорност, съгласно критерии, определени от Комитета за наблюдение, и изпълняван/и от един или повече бенефициенти, с оглед постигане целите на Приоритетното направление, в рамките на което се изпълнява/т.
Оценителна комисия	Комисия, сформирана от най-малко трима членове с необходимите технически и административни компетенции с цел да се даде мнение за оценка на проектните предложения.
Оценка на административното съответствие	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното представяне на проектното предложение.
Оценка на допустимостта	Етап от оценката на проектното предложение, при който оценяването се извършва чрез прилагане на критериите за допустимост на кандидатите и на проектните дейности.
Покана за набиране на проектни предложения	Обществена покана от страна на Управляващия орган, адресирана към ясно дефинирани категории кандидати (потенциални бенефициенти), с цел те да разработят проектни предложения в рамките на специфична операция.
Приоритетна ос	Една от целите на стратегията в оперативна програма, която включва група операции, които са свързани и имат

	специфични измерими цели.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Проекти, генериращи приходи	Всяка дейност, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка дейност, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане (чл. 55 от Регламент 1083/11.07.2006 г.).
Проектно предложение	Предложение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.
Публични органи	Бюджетни предприятия съгласно параграф 1, т.1 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството.
Сертифициращ орган	Структурата, отговорна за сертифициране на разходите по всяка оперативна програма и за подготвяне и изпращане на ЕК на сертифицирана декларация за разходите и искане за плащане по всяка оперативна програма.
Схема за безвъзмездна финансова помощ	Това е общоприетото название на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма. В настоящите насоки безвъзмездна финансова помощ и схема за безвъзмездна финансова помощ се използват като синоними.
Техническа и финансова оценка	Оценка по същество на проектите предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка, одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма.
Управляващ орган	Структурата, определена да осъществява функцията по управление на оперативната програма и отговорна за нейното ефективно, ефикасно и законосъобразно изпълнение.

Списък на съкращенията

ДЕО	Договор за създаване на Европейската общност
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗОС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОЛАФ	Европейска служба за борба с измамите.
ОПРР	Оперативна програма "Регионално развитие"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СМР	Строително-монтажни работи
ЮЛНЦ	Юридическо лице с нестопанска цел

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”,

1.1. Въведение

Оперативната програма „Регионално развитие” 2007-2013 (ОПРР) представлява единна оперативна програма за всичките шест района за планиране в България, които са избираеми за финансиране по цел „Сближаване” на политиката за сближаване на ЕС. ОПРР е разработена в съответствие с целите на Европейския съюз, определени в Стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 година. Също така, ОПРР е в съответствие с Националната стратегическа референтна рамка на Република България и с Националната програма за реформи. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР, ще включват приоритетите на Общността, които подкрепят устойчивото развитие чрез укрепване на растежа, конкурентоспособността и заетостта, социалното включване, както и опазване качеството на околната среда.

Оперативна програма „Регионално развитие” за периода 2007-2013 г. трябва да изпълни следните средносрочни цели:

Обща цел на програмата

- ☞ Подобряване качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентоспособност и устойчиво развитие.

Специфични цели на програмата

- ☞ Изграждане на устойчиви и динамични градски центрове, свързани с техните по-слабо урбанизирани периферни територии, като по този начин се увеличават възможности за просперитет и развитие.
- ☞ Осигуряване на по-добър достъп до пътни, ИКТ и енергийни мрежи за изостаналите райони.
- ☞ Повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви, диверсифицирани, специфични за региона туристически продукти с по-висока добавена стойност.
- ☞ Мобилизиране на регионалните и местни технически и институционални възможности и ресурси за осъществяване на политики за регионално развитие

ОП „Регионално развитие” поставя стратегически акцент върху ограничен брой въпроси в отговор на потребността от изпълнение на целите на ЕС за постигане на растеж и трудова заетост в светлината на подновената Лисабонска стратегия, чрез използване на инструментите на политиката за сближаване и Стратегическите насоки на Общността за сближаване 2007–2013. Акцентът се поставя върху избрана комбинация от няколко стратегически области, попадащи главно в обхвата на първите основни насоки.

- ☞ *Стратегията на ОПРР е да се повиши конкурентоспособността и привлекателността на регионите и общините и да се намалят различията между и особено в рамките на шестте района за планиране на ниво NUTS II посредством подобряване на индустриалната, жилищната, социалната, екологичната и културна среда на градските райони и достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационните и комуникационни, както и енергийните мрежи.*

Стратегията ще бъде изпълнена посредством пет приоритетни оси, както следва:

- Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие
- Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност
- Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма
- Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество
- Приоритетна ос 5: Техническа помощ

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ:

Управляващ орган на ОПРР е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент (ЕО)№ 1083/2006г.

Договарящ орган на ОПРР - Управляващият орган е и Договарящ орган, по смисъла на ПМС №121/2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз, (обн. ДВ, бр.45/07 г.).

Комитет за наблюдение на ОПРР одобрява критериите за избор на операции по ОПРР, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и други функции, произтичащи от Регламент (ЕО) 1083/2006г. и ПМС №182 / 21.07.2006 г.

Сертифициращ орган е Изпълнителна агенция “Национален фонд” към Министъра на финансите. Съгласно чл.61 от Регламент (ЕО) №1083/2006г., Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган е ИА „Одит на средствата от ЕС“ към Министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент (ЕО) №1083/ 2006г., Одитният орган е отговорен за извършване на одити, за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Функциите на структурата се изпълняват от дирекции „Програмиране на средствата от ЕС“, дирекция „Мониторинг на средствата от ЕС“ и „Информация и системи за управление на средствата от ЕС“.

1.3. Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

Настоящите изисквания за кандидатстване по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ *BG161PO001/1.4-09/2012* „Зелена и достъпна градска среда“ са в рамките на приоритетна ос 1 на ОПРР „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 1 попада в обхвата на сферата на действие на ЕФРР, посочена в чл.3.2 (б) от Регламент 1080/2006г.

Приоритетната ос цели да подпомогне развитието на устойчиви, свързани, достъпни градски центрове, които да бъдат привлекателни за жителите, посетителите, инвеститорите, приходящите работещи в тях, и тяхното превръщане в двигател за повишаване конкурентоспособността на регионите.

Приоритетна ос 1 на ОПРР е насочена към подкрепа на широк кръг интервенции с цел подобряване конкурентоспособността на градовете и градските територии и по-специално, осигуряване на условия за развитието на успешни и устойчиви градски райони, свързани помежду си и предоставящи възможности едни на други и на прилежащите им извънградски територии. В рамките на приоритетната ос е особено важно да се подобри привлекателността и конкурентоспособността на градовете с цел осигуряване на адекватно качество на живот и достъп до основни услуги, като се има предвид и опазването на техния екологичен потенциал. Публичните инвестиции ще бъдат насочени към обновяване и разширяване на ключовата за градските системи инфраструктура, която ще поддържа градските райони като центрове за сближаване и растеж, и към практическото изпълнение на Приоритетна ос 4 от НСРР „Балансирано териториално развитие“.

Развитието на големите градове ще допринесе за нарастването на възможностите им за насърчаване развитието на районите чрез интегриране на заобикалящите ги територии и по-слабо урбанизирани региони и ускоряване реализацията на техния икономически, социален, териториален и екологичен потенциал. В периферните територии, при липса на големи градове, ще е необходимо стимулирането на средните и по-малки градове чрез целева държавна политика, която да им помогне да компенсират отсъствието на големи

градове чрез собственото си ускорено развитие. Процесите на концентрация на градовете трябва да се управляват така, че да се достигнат задоволителни резултати, свързани с устройство на територията, обща конкурентоспособност и сближаване на регионите.

Политиката за устойчиво градско развитие би станала по-ефективна, ако се обърне по-сериозно внимание на потенциала на градските райони и предизвикателствата, пред които те са изправени. Трябва да се следват четири взаимосвързани политики, целящи:

- укрепване на икономическия просперитет и пазара на труда и увеличаване на заетостта в градовете;
- насърчаване на равнопоставеност, социална интеграция и обновяване на градските райони;
- защита и подобряване на градската среда, в т.ч. управление на енергийните ресурси и транспорта с цел постигане на местна и глобална устойчивост; и
- стимулиране на добро градско управление и местно самоуправление чрез разработване и изпълнение на стратегически интегрирани планове за градско възстановяване и развитие.

Бъдещето на градовете зависи от борбата срещу нарастващата бедност, социалната изолация и загубата на определени градски функции. Ще се насърчи възстановяването и съживяването на недостатъчно развитите райони и изоставени обекти в градовете и прилежащите им територии. Чрез интегриране на градските функции в едно населено място, всички жители ще имат подходящ достъп до домовете си, до основни услуги и съоръжения, открити пространства, общо и професионално образование и качествено здравно обслужване. Тук се включва и опазване и разширяване на малки залесени територии от градските зелени пространства, които изпълняват едновременно екологични и важни социални функции.

Състоянието на мрежите на техническата и комуналната инфраструктури не отговаря адекватно на нуждите и затрудняват функционирането на градовете. Физическата среда и жилищният фонд са силно амортизирани. Необходимо е спешно да се предприемат координирани мерки по отношение на българските градове.

Предвид преобладаващия брой на ромското население в бедните градски райони и критичното състояние на техните жилища и достъп до комунални услуги, предлаганата приоритетна ос ще има специален фокус върху това етническо малцинство. Особено внимание ще се обърне на съживяването на градските райони и тези части от тях, населени предимно с роми, за да се стимулира социалната интеграция, да се намали престъпността и да се осигурят спокойни условия за живот на гражданите.

По тази приоритетна ос ще се подпомага прилагането на интегриран подход за развитие на градските райони, допринасяйки по този начин за ефективното изпълнение на Териториалния дневен ред на ЕС и Лайпцигската харта за устойчиви европейски градове. Това ще включва подобряване на икономическата, социалната, жилищната и природната среда и обслужващата инфраструктура в градовете, които са център за регионално развитие, с цел подобряване на тяхната привлекателност за инвеститорите.

1.4. Операция 1.4. „Подобряване на физическата среда и превенция на риска”

Основна цел на операцията е да се повиши качеството на живот и съответните екологични условия, включително предотвратяване на рискове, както и да се подобри физическата среда на градските центрове и агломерации като част от по-широкообхватната стратегия за социално и екологично възстановяване.

Градовете и урбанизираните територии могат да бъдат успешни и устойчиви само ако гражданите желаят да живеят и работят в тях и имат възможност да общуват и да пътуват. Те могат да бъдат привлекателни за чуждестранния бизнес, инвеститори и туристи, ако цялостната градска среда е безопасна, устойчива и с високо екологично и естетическо качество.

Зелените площи в градовете имат силно влияние върху качеството на живот на неговите жители. Добре поддържаните зелени площи, паркове и залесени територии могат да се превърнат в най-предпочитаните за посещения места в градските зони. Те трябва да бъдат опазвани, а съществуващите изоставени застроени терени (на „кафяво”) да се превърнат в нови зелени площи или в други обществени пространства. Зелените площи са важни и за градското биоразнообразие като част от решаването на проблемите, свързани с опазването на околната среда.

Ще се финансират конкретни инвестиции, насочени към определени градски райони, към физическото им обновяване и благоустройство, за да се създаде привлекателна градска среда, която на свой ред да привлича бъдещи инвестиции и да доведе до допълнително развитие. Дейностите ще включват възстановяване на градската среда в жилищните райони, където съществува проблем със социалната изолация на големи групи от населението, подобряване на комуналната инфраструктура на селищата, кварталите и районите, населени с уязвими социални групи, което ще спомогне за разрешаването на съществуващите проблеми.

С цел преодоляване на недостига на зелени площи и места за отдих се предвижда премахване на настилките в границите им и засаждане на растителност, подобряване на съществуващите или създаване на нови зелени площи, използване на празни и пустеещи земи по природосъобразен начин, както и изграждане на пешеходни и велосипедни алеи, свързващи центровете с другите важни части на градските зони.

Операцията ще подкрепя конкретни интервенции с цел подобряване както на физическата градска среда (благоустройство на територии в близост до бизнес центрове, жилищни райони, исторически обекти и сгради и т.н.), така и на жизнената среда (открити пространства, градски паркове и градини).

Тази операция ще подпомага изготвянето и изпълнението на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, съобразени със социалното и функционално разнообразие, с оглед разрешаване на многобройните икономически, екологични и социални проблеми, засягащи градските райони (Регламент на Комисията № 1080/ 2006, чл. 8).

2. ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Основната цел на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е да се подобри физическата и жизнената среда в **36 града, центрове на агломерационни ареали** като предпоставка за осигуряване на устойчива и екологична градска среда с по-високо качество на живот и нови възможности за икономическо и социално развитие.

Конкретни цели:

- Да се подобри физическата среда в градовете – центрове на агломерационни ареали;
- Да се създадат условия за интегриране на групите в неравностойно положение чрез подобряване на физическата и жизнената среда,
- Да се повиши безопасността и сигурността на градската среда.

Предложените проекти трябва да:

- допринасят за устойчивото и интегрирано развитие на градските центрове;
- допринасят за подобряване на качеството на живот, на жизнената и на работната среда;
- допринасят за интегрирането на групите в неравностойно положение чрез подобряване на физическата и социалната среда;
- повишават привлекателността на региона за посетителите и външните инвеститори;
- допринасят за повишаване на безопасността и подобряване сигурността на населението в градовете и агломерационните им ареали.

Индикатори, посредством които се измерва постигането на целта на настоящата схема:

- Население, облагодетелствано от обновената градска среда;
- Подобрена паркова среда, озеленени площи, детски площадки;
- Реконструирани и рехабилитирани елементи на уличната мрежа;
- Осигурени паркоместа в близост до възловите транспортни точки на периферните градски зони;
- Хора с увреждания с улеснен достъп;
- Икономия на енергия от въвеждането на енергоспестяващо улично осветление.

2.1 Процедура за изпълнение на схемата за безвъзмездна финансова помощ

Процедурата за изпълнение на настоящата схема е процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.6 (1), т.2 на ПМС №121/ 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съ-финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Съгласно чл. 34 ал.1 от ПМС No.121/31.05.2007г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в съответната оперативна програма като конкретен бенефициент на помощта.

Конкретни бенефициенти по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са 36 общини – центрове на агломерационни ареали, съгласно приложение За на Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г., както следва:

Благоевград	Добрич	Пазарджик	Силистра
Бургас	Дупница	Панагюрище	Сливен
Варна	Казанлък	Перник	Смолян
Велико Търново	Карлово	Петрич	Столична
Велинград	Кърджали	Плевен	Стара Загора
Видин	Кюстендил	Пловдив	Търговище
Враца	Ловеч	Разград	Хасково
Габрово	Лом	Русе	Шумен
Гоце Делчев	Монтана	Свищов	Ямбол

3. ФИНАНСОВИ СРЕДСТВА

Общият размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ в лева (100%)	Размер на безвъзмездната финансова помощ към кандидата (95%)		Финансов принос на кандидатите в лева (5 %)
		Съфинансиране от ЕФРР в лева (85%)	Финансиране от националния бюджет в лева (10%)	
BG161PO001/1.4-09/2012	110 000 000 лв.	93 500 000 лв.	11 000 000 лв.	5 500 000 лв.

На Десетото заседание на Комитета за наблюдение на ОПРР бе даден мандат на Ръководителя на Управляващия орган да пренасочва регулярно освобождаващия се финансов ресурс по текущи схеми за безвъзмездна финансова помощ към схема **BG161PO001/1.4-092012 „Зелена и достъпна градска среда“**. Към настоящия момент общият наличен ресурс по схемата възлиза на **110 000 000 лв.** Кандидатите следва да имат предвид, че към подписване на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще се премине след формиране на целия предвиден финансов ресурс по схемата в размер на **180 000 000 лв.**

Размер на безвъзмездната финансова помощ (100%) по отделните проекти към настоящата схема:

За отделните проекти, които могат да бъдат финансирани по настоящата схема в рамките на **предвидения финансов ресурс по схемата**, важат следните размери на минималната и максималната стойност:

- минимална сума на безвъзмездната финансова помощ по ОПРР: **1 000 000 лв.**
- максимална сума на безвъзмездната финансова помощ по ОПРР: **5 000 000 лв.**

ВАЖНО:

В рамките на настоящата схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в съответствие с чл.38, ал. 3 от ПМС №121/ 31.05.2007 г., е допустимо увеличаване на размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ по индивидуални договори след реализиране на спестен финансов ресурс в резултат на проведени процедурите за избор на изпълнител по реда на ЗОП или след

пренасочване на свободен финансов ресурс от други схеми за безвъзмездна финансова помощ. За целта, още на етапа на представяне на проектните предложения, конкретните бенефициенти могат да включат и допълнителни обекти на интервенция, чиято обща стойност на строително-ремонтни дейности не следва да надвишава 5 000 000 лв. Във формуляра за кандидатстване и количествено-стойностната сметка /приложение Б1/ изрично следва да бъдат обозначени допълнителните обекти на интервенция, в т.ч следва да бъдат посочени и обосновани необходимите дейности за тяхното реализиране, както и да бъдат остойностени индикатори за продукт и резултат. В случай, че конкретният бенефициент реши да включи в проектното си предложение допълнителни обекти на интервенция, с оглед тяхната оценка на етапа на кандидатстване, те трябва да бъдат придружени и от необходимата техническа документация, посочена в т.4.2.2.6 Степен на готовност на проекта. Увеличаването на размера на безвъзмездната финансова помощ по сключените договори чрез включване на разходите за СМР за допълнителните обекти, както и на съпътстващите разходи за проектиране, строителен/авторски надзор и др., ще се реализира чрез подписване на допълнително споразумение /анекс/ при освобождаване на достатъчен финансов ресурс за всеки отделен обект на интервенция.

ВАЖНО!

БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ КЪМ КАНДИДАТА НЕ МОЖЕ ДА НАДВИШАВА 95 % ОТ ОБЩАТА СТОЙНОСТ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР, Т.Е. КАНДИДАТИТЕ СЛЕДВА ДА ОСИГУРЯТ 5 % ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН СОБСТВЕН ПРИНОС. ИЗИСКВАНЕТО ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН СОБСТВЕН ПРИНОС ОТ 5% НЕ СЕ ПРИЛАГА ЗА „ПРОЕКТИ, ГЕНЕРИРАЩИ ПРИХОДИ” ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 55 ОТ РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006 НА СЪВЕТА ОТ 11 ЮЛИ 2006 Г. ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД И КОХЕЗИОННИЯ ФОНД И ЗА ОТМЯНА НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1260/1999. ГОРЕПОСОЧЕНИТЕ ОБСТОЯТЕЛСТВА СА НАЛИЦЕ В СЛУЧАИТЕ, КОГАТО В РЕЗУЛТАТ ОТ ФИНАНСОВИЯ АНАЛИЗ ПО ПРОЕКТА СЕ УСТАНОВИ ФИНАНСОВ ДЕФИЦИТ, КОЙТО СЛЕДВА ДА БЪДЕ СЪФИНАНСИРАН ОТ БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ПРОЕКТА.

4. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ПОМОЩ

Тези изисквания установяват правилата за представяне, подбор и изпълнение на проектите, финансирани по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.6 (1), т.2 ПМС №121 /31.05.2007г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС и по Програма ФАР на ЕС.

Кандидатстването по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на проектни предложения.

4.1. Правила по отношение на проекти, генериращи приходи

ВАЖНО!

ВСЯКО ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КОЕТО ИМА ПОТЕНЦИАЛ ДА ГЕНЕРИРА ПРИХОДИ И ТЕЗИ ПРИХОДИ МОГАТ ДА БЪДАТ ОЦЕНЕНИ КЪМ МОМЕНТА НА КАНДИДАТСТВАНЕ, СЛЕДВА ДА БЪДЕ ПРИДРУЖЕНО ОТ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ.

ЗА ПРОЕКТИ, ГЕНЕРИРАЩИ ПРИХОДИ, БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР Е ДО РАЗМЕРА НА СУМАТА ПО РЕШЕНИЕТО СЪГЛАСНО ПРЕДСТАВЕНИЯ ФИНАНСОВ АНАЛИЗ, НО НЕ ПОВЕЧЕ ОТ 5 000 000 ЛВ. В ТОЗИ СЛУЧАЙ БЕНЕФИЦИЕНТЪТ СЛЕДВА ДА ОСИГУРИ СОБСТВЕН ПРИНОС В РАЗМЕР НА РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ОБЩАТА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТА И РАЗМЕРА НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ ПО ОПРР (100%).

В СЛУЧАЙ, ЧЕ СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОЕКТА СЕ ГЕНЕРИРАТ ПРИХОДИ, КОИТО ОБЕКТИВНО НЕ Е БИЛО ВЪЗМОЖНО ДА СЕ ПРЕДВИДЯТ И ИЗЧИСЛЯТ ПРИ НЕГОВОТО ПРЕДСТАВЯНЕ ПРЕД УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН, ТО НЕТНИТЕ ПРИХОДИ, ГЕНЕРИРАНИ В РАМКИТЕ НА 5 ГОДИНИ СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕТО НА ПРОЕКТА, СЕ ПРИСПАДАТ ОТ РАЗХОДИТЕ ЗА ПРОЕКТА, КОИТО СА ДЕКЛАРИРАНИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И СЛЕДВА ДА СЕ ВЪЗСТАНОВЯТ ОТ БЕНЕФИЦИЕНТА.

За „проекти, генериращи приходи“ по смисъла на чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г., стойността на допустимите разходи не следва да надвишава разликата между текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията за период от 15 години.

Текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията се определят като част от финансовия анализ/анализа „разходи-ползи“ за всеки конкретен проект, „генериращ приходи“. За нуждите на изчисляването на генерирането или негенерирането на прихода, разходите за подготовка на инвестиционния проект се считат за част от инвестиционните разходи.

Когато не е възможно да се оценят предварително приходите, приходите, генерирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, се приспадат от разходите за проекта, които са декларирани към Европейската комисия и следва да се възстановят от Бенефициента.

Имайки предвид, че крайната цел на финансовия анализ е 1) да заключи дали даден проект генерира приходи и 2) да определи размера на тези приходи, конкретният бенефициент следва да използва „Ръководство за анализ разходи-ползи на инвестиционните проекти“, на ЕК от 16.06.2008 г. „Guide to cost-benefit analysis of investment projects“ в частта му „Финансов анализ“, публикуван на интернет страница: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm.

Основна цел на финансовия анализ е:

- 1) да докаже дали даден проект се нуждае от безвъзмездно финансиране (т.е. да оцени дали е печеливш от финансова гледна точка (*financial profitability*))
- 2) при наличие на такава нужда – да изчисли и да докаже размера на необходимото безвъзмездно финансиране и
- 3) да провери финансовата устойчивост (*financial sustainability*) на проекта.

Параметрите, които трябва да бъдат изчислени при изготвянето на финансовия анализ са:

- финансова нетна настояща стойност на инвестиционните разходи (ФННС/ИР (*financial net value of investment costs – FNP/IC*)) и финансова нетна настояща стойност на капитала ФННС/К (*financial net present value of the capital – FNPV/IC*);
- финансова норма на възвращаемост на инвестиционните разходи (ФВНВ/ИР (*financial internal rate of return of investment costs – FIRR/IC*)) и финансова вътрешна норма на възвращаемост на капитала ФВНВ/К (*financial internal rate of return of the capital – FIRR/C*);
- финансовия дефицит (*funding gap rate*);
- „сумата по решението“ (*decision amount*) и

- размера на безвъзмездната финансова помощ (EU grant rate).

Финансовият анализ следва да се изготви като се използва методът на дисконтираните парични потоци (discounted cash flows).

Финансовият анализ следва да се предостави в електронен формат (Excel) с отключени формули, което да позволи неговото разглеждане и оценка, включително проверка на получените финансови резултати.

При изготвяне на проектното си предложение, Конкретният бенефициент следва да се съобрази с Указанията на УО на ОПРР за проекти, генериращи приходи (Приложение Й-2), както и с Инструкцията от Сертифициращия орган във връзка с проекти, генериращи приходи и прилагането на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. (Приложение Й-1).

4.2. Правила за допустимост по настоящата схема

Критериите за допустимост са разпределени в три групи и се отнасят до:

- ***Допустимост на кандидатите***, т.е. организациите, които биха могли да кандидатстват за отпускане на безвъзмездна финансова помощ (4.2.1);
- ***Допустимост на дейностите***, за които може да бъде отпусната безвъзмездна финансова помощ (4.2.2);
- ***Допустимост на разходите***, които се включват при определяне размера на безвъзмездната финансова помощ (4.2.3).

4.2.1 Допустимост на кандидатите

4.2.1.1 Изисквания за допустимост на кандидата

Допустими кандидати по настоящата схема са:

- **36-те общини, изброени в т.4.2.2.2.**

4.2.1.2. Партньорство и допустимост на партньорите

По настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ не се допуска участието на партньори.

4.2.1.3. Изпълнители от страна на Бенефициента

Бенефициентът има право да сключва договори с изпълнители за осъществяването на дейности по проекта. При избора на изпълнител Бенефициентът прилага Закона за обществените поръчки и нормативните актове по прилагането му в случаите, когато се явява възложител по смисъла на чл.7 и чл.14 от Закона за обществените поръчки (ЗОП).

Договарящият орган ще осъществява предварителен, текущ и последващ контрол за спазване от страна на Бенефициента на процедурите за определяне на изпълнител. При представяне на искане от страна на Бенефициента за междинно или окончателно плащане Договарящият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнител, с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнител.

4.2.2 Допустими дейности, за които може да се кандидатства

4.2.2.1 Продължителност:

Планираната продължителност на проекта **не може да надвишава 24 месеца.**

ВАЖНО!

Кандидатът трябва да има предвид и да включи в продължителността на проекта необходимото време за подготовка, съгласуване и провеждане на процедури възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки, извършване на строителство, отчетност и одит, окончателно разплащане към изпълнителите и др.

4.2.2.2 Териториален обхват

Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)		Наименование на населеното място	Код, съгласно Националният регистър на населените места (НРНМ)
София	68134		Кърджали	40909
Пловдив	56784		Кюстендил	41112
Стара Загора	68850		Ловеч	43952
Бургас	07079		Лом	44238
Варна	10135		Монтана	48489
Русе	63427		Пазарджик	55155
Плевен	56722		Панагюрище	55302
Благоевград	04279		Перник	55871
Велико Търново	10447		Петрич	56126
Велинград	10450		Разград	61710
Видин	10971		Свищов	65766
Враца	12259		Силистра	66425
Габрово	14218		Сливен	67338
Гоце Делчев	17395		Смолян	67653
Добрич	72624		Търговище	73626
Дупница	68789		Хасково	77195
Казанлък	35167		Шумен	83510
Карлово	36498		Ямбол	87374

Интервенциите по настоящата схема трябва да се осъществяват на територията на Република България, в рамките на **36 общини центрове на агломерационните ареали¹**.

Важно!

¹ **Агломерационни ареали** са 36 зони, състоящи се от групи селища и общини с неделими функционални и пътни връзки, които са концентрирани около големи или средни градски центрове.

Дейностите по проектните предложения са допустими при условие, че същите се осъществяват в строителните граници на градовете, административни центрове на 36 общини центрове на агломерационните ареали.

4.2.2.3 Допустими дейности за финансиране по настоящата покана са:

1. Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдих, като паркове, зелени площи, детски площадки и др., включително поставяне на пейки, беседки, възстановяване на чешми, фонтани, статуи, паметници, ремонт на обществени тоалетни, възстановяване на водни площи (напр. малко изкуствено езеро за целите на по-доброто естетическо възприятие на парковата среда), изграждане на поливни системи, поставяне на градинско обзавеждане и други елементи от градското обзавеждане;
2. Изграждане, реконструкция, рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности като поставяне на указателни знаци, изграждане на спортни площадки (за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на маса, скейтборд и др.) в междублокови пространства, предвидени за свободно (безплатно) ползване от жителите на населеното място и др.;
3. Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, изграждане на обществени паркинги встрани от главни улици;
4. Въвеждане на енергоспестяващо улично осветление и др.
5. Създаване на достъпна архитектурна среда, свързана с горните направления.

Важно!

Всяко проектно предложение трябва да включва задължително поне два вида от гореизброените дейности (различни от осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания) от т.1 до т.4, логично взаимосвързани помежду си и необходими за трайното подобряване на целевата територия.

Изборът на обектите на интервенция по настоящата схема, както и на самите проектни решения, следва да бъде предшестван от широко обсъждане с обществеността. Конкретният бенефициент е длъжен да представи информация и доказателства, че изборът е извършен в процес на широко публично обсъждане (покани за обсъжданията, извадки от интернет-страницата на общината- конкретен бенефициент, копия и обобщения на анкетни карти, протоколи, присъствени списъци и снимки от проведени срещи, кръгли маси, конкурси за архитектурни решения, презентации и др.). Изискването за конкурс за архитектурно решение не е задължително за инвестиционни проекти, свързани с рехабилитация и реконструкция на улична мрежа/улично осветление.

- Проектни предложения, свързани с рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и тротоари, ще се финансират само при напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване мрежи на подземната техническа инфраструктура. Няма да се финансират дейности, свързани с извършване на текущ ремонт/поддръжка на улична мрежа.
- При рехабилитация и реконструкция на улични мрежи, допустими дейности са също рехабилитация и реконструкция на елементи на техническата инфраструктура (чл.64 от ЗУТ), а именно: транспортната техническа инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, прелези, подлези, надлези), както и ремонт/обновяване на светофарни уредби в обхвата на уличната мрежа, обект на интервенция по проекта..
- При изграждане/рехабилитиране на паркове/зони за отдих, допустими дейности са и

изграждане/рехабилитиране на подземната техническа инфраструктура (електро, ВиК мрежи). В тази връзка осветлението на паркове/ зони за отдих/ площадки за игра не представляват интервенции върху улично осветление. Същите следва да се разглеждат като част от самия обект на интервенция. Поставянето на кошчета за боклук в парковете, зоните за отдих, площадките за игра също е допустимо в контекста на интервенциите върху тези обекти.

- По отношение на проектни предложения, **свързани с изграждането на обществени паркинги**, са допустими интервенции само в близост до възлови точки на масовия градски транспорт в периферните градски зони, което ще допринесе за подобряване на условията за движение в съответствие с транспортно-комуникационния план на общината.
- Изграждането на велоалеи, рехабилитацията/реконструкцията на тротоари в паркове/зони за отдих/ площадки за игра не представляват отделни дейности и същите следва да се разглеждат като част от обекта на интервенция.

Важно!

Всяко проектно предложение следва задължително да предвижда дейности за изграждане/ обновяване/ реконструкция на велосипедни алеи (при обекти на интервенция - улици, тротоари, площи, паркове, зони за отдих и др.). В случаи, когато е технически невъзможно или нецелесъобразно изграждането на велоалеи, конкретният бенефициент следва да представи убедителни доказателства за това.

- При реконструкции/рехабилитации на улични мрежи е допустимо изграждането на подпорни стени на места, където са налице локални срутища и свличания на земни маси в обхвата на същите
- Интервенции върху спортни площадки (за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на маса, скейтборд и др.) са допустими, ако същите са разположени в междублокови пространства и/или паркови зони както и са предвидени за свободно (безплатно) ползване от жителите на населеното място.
- Поставянето на вертикална маркировка следва да се разглежда като част от дейностите по рехабилитация/реконструкция на съответния обект - улицата, парка и т.н.
- Всички проектни предложения трябва да допринасят за опазване и подобряване на околната среда
- В случай, че към обекта на интервенция се изграждат и малки търговски обекти и същите имат потенциал за генериране на приходи, които могат да бъдат оценени към етапа на кандидатстване, кандидатът следва да представи към проектното предложение финансов анализ,

Важно!

УО на ОПРР насърчава прилагането на иновативни и съвременни архитектурно-пространствени, оригинални композиционни и дизайнерски решения (напр. интересни настилки, водни площи, елементи на градското обзавеждане, алпинеуми, ландшафтни тематични групи и кътове за отдих, растителни композиции с интересни растителни видове и висок художествено естетически вид и др.)

В случай, че конкретен бенефициент изпълнява или е изпълнил проект по схеми BG161PO001/1.4-02/2008 „Подкрепа за подобряване на градската среда” и BG161PO001/1.4-05/2009 „Подкрепа за интегрирано и устойчиво развитие чрез подобряване на градската среда”, УО на ОПРР препоръчва проектът по настоящата схема да надгради предходните проекти, с оглед осигуряване на допълняемост и завършеност на интервенциите, както и подобряване на цялостния облик на града и подчертаване на неговата идентичност.

Същевременно следва да се приложи интегриран подход на градско възстановяване и развитие върху целевата територия, като обектите на интервенция, включително допълнителните обекти, следва да бъдат обединени в единно архитектурно-пространствено, тематично и ландшафтно решение, като по такъв начин се подчертава идентичността на градския пейзаж и неговата неповторимост, в пълен унисон с историческата структура на града и околните ландшафти.

При разработването на проектното предложение кандидатите задължително трябва да предвидят в изпълнението на проекта дейности за:

- **Одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от регистриран експерт-счетоводител или от фирма за одит, като докладите за одит се прилагат към всяко искане за междинно и окончателно плащане по проекта;
- **Осигуряване на публичност и информиране** – съгласно чл. 6 от Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013г. договори за безвъзмездна финансова помощ и Насоките за осъществяване на мерките за информация и публичност, изготвени от Управляващия орган (Приложение 3 към Изискванията за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на проекта, е необходимо проектното предложение да предвижда пресконференция/конференция/ кръгла маса по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

ВАЖНО!

1. Кандидатът трябва да предвиди строителен надзор от лицензирана фирма – консултант съгласно чл.168 ал.2 от ЗУТ за проектни предложения, включващи строежи от първа до четвърта категория.
2. Проектните предложения трябва да бъдат част от или да се вписват в стратегическата рамка на съответния Общински план за развитие (2007-2013 г.) и да са в съответствие с действащ устройствен план на целевата територия. Кандидатите трябва да представят заедно с предложенията извадка от съответния Общински план за развитие, заверена с печат на съответната общинска администрация и текст „*вярно с оригинала*”.
3. Всяко проектно предложение трябва да бъде придружено от Решение на съответния Общински съвет за кандидатстване с проекта по настоящата схема, с което трябва да се декларира, че предназначението на обекта/ите на интервенция няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта, както и че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване.

4.2.2.4. Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема са:

- Дейности на територията на общините извън обхвата на посочените в т.4.2.2.2.;
- Дейности извън строителните граници на градовете, административни центрове на 36-те общини центрове на агломерационните ареали.
- Дейности/интервенции върху инфраструктура, различна от общинската недвижима собственост;
- Дейности, свързани с политически партии;
- Благотворителни дарения;
- Дейности, финансирани от бюджета на други програми на Общността;

- Интервенции върху сгради от образователната/ културната/ социалната/ здравната общинска инфраструктура;
- Интервенции върху площадки за игра, разположени в урегулираните поземлени имоти на училища, детски градини, ясли и други обекти от образователната/ културната/ социалната/ здравната общинска инфраструктура;
- Финансиране на участъци от уличната пътна мрежа, за които се предвижда подмяна на подземната техническа комуникация след момента на кандидатстване по схемата и до 5 години след приключване на дейностите по проекта по оперативната програма;
- Изграждане на нови улици, мостове, тунели, прелези, подлези, надлези и др.
- Интервенции върху общински язовири, общински пътища, гробищни паркове, плавни басейни, трафопостове;
- Изграждане на тенис-кортове, съблекални, тоалетни, летен театър и др;
- Поставяне на контейнери/кофи за боклук, включително за разделно събиране;
- Изграждане на нови статуи и паметници;

4.2.2.5 Брой предложения на кандидата за получаване на безвъзмездна финансова помощ

ВАЖНО!

Всеки кандидат може да представи само едно проектно предложение по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

В случай че кандидат представи едновременно повече от едно проектно предложение по схемата, всички негови предложения ще бъдат изключени от процедурата по оценка.

ВАЖНО!

Проект, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, не може да бъде едновременно допустим и за финансова помощ по настоящата процедура за същите дейности. Следователно кандидат, подпомаган по други европейски програми и други донори, както и по национални програми с публично финансиране, може да кандидатства по настоящата процедура за безвъзмездна помощ единствено за други, нефинансирани по тези програми, дейности.

4.2.2.6. Степен на готовност на проекта

Кандидатът задължително представя към формуляра за кандидатстване **техническа документация**, включваща:

- **Работен инвестиционен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба № 1 от 12 януари 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра, придружен от **подробни количествени сметки по всички части, подписани от съответния проектант**. Работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изисква съгласно ЗУТ. Работният проект следва да бъде придружен от графични материали (работни чертежи и детайли, както и от графики, представящи/ пресъздаващи завършения обект – визуализации, колажи, рисунки, скици и др.).
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите** изготвен като комплексен доклад от лицензирана

фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва, 2-ра категория или **Решение на експертния съвет на одобряващата администрация**, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ, в случаите на строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория;

- **Влязло в сила Разрешение за строеж по реда на чл.148-156 от ЗУТ;**
- **Подробна Количествено-стойностна сметка, представена по отделни обекти на интервенция – представя се в 1 оригинал и 2 копия към Формуляра за кандидатстване;**
- **Анализ на цените по ресурси, въз основа на които са определени единичните цени на всички СМР в проектното предложение, съгласно Приложение Б2. /предава само на електронен носител/**

ВАЖНО!

Всички проектни предложения следва да бъдат съобразени и с изискванията на Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания.

ВАЖНО!

Задължение на кандидата е да представи към Формуляра за кандидатстване **инвестиционния работен проект в целия му наличен обем** (чертежи, количествено-стойностна сметка и др.) и **свързаната с него налична документация** (съгласувания, одобрения и разрешения и др.).

4.2.3. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на “допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

- правилата, описани в *Регламент (ЕО) №1080/2006* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999, *Регламент (ЕО) №1083/2006* на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999,
- ПМС №62/ 21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г., и
- ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

За да се считат за допустими, разходите трябва:

- 1) да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложили в договора по смисъла на чл.3 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;

- 2) да са действително извършени, като тяхното възникване да бъде отчетено въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- 3) да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл.3 от ПМС №245/ 09.10.2007 г.;
- 4) да са отразени в счетоводната и данъчна документация на бенефициента и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- 5) да могат да се установят и проверят, и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;
- 6) да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети;
- 7) да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство;
- 8) разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки, предоставяне на услуги и строителство са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки и разпоредбите на ПМС № 55/ 12.03.2007 г.

4.2.3.1 Период на допустимост на разходите

Общият период на допустимост на разходите по Оперативната програма се определя съгласно чл.3, ал.1 от ПМС №62/ 21.03.2007 г. и чл.3 от ПМС №245/09.10.2007 г., а именно от 01.01.2007 г. до 31.12.2015 г.

4.2.3.2 Преки допустими разходи

Тук влизат разходите, които са пряко свързани с проекта и без тях неговото осъществяване е невъзможно. Преките допустими разходи съгласно ПМС № 245/ 09.10.2007 г. са свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни инвестиционни проекти и с оценка на съответствието на проектите, съгл. чл. 142, ал.4 от Закона за устройство на територията **в размер до 5% от стойността на КСС, финансирана от БФП по проекта;**
- разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област – **общо в размер до 15 000 лв.;**
- разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като наеми, дизайнерски, архитектурни, инженерни, информационно-технологични, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни проучвания, геоложки проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, разпространение на информацията, финансово-счетоводна проверка, одит, застраховки и други услуги;
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
- непредвидени разходи за СМР – **в размер до 10% от стойността на строителните и монтажните работи финансирани от БФП по проекта;** Тези разходи се залагат в Приложение Б1 Количествено-стойностна сметка върху получената обща стойност на СМР

- разходи за подготовка на строителната площадка (разрушаване на съществуващи строежи или на части от тях, разчистване на строителната площадка, вертикална планировка);
- разходи за строителни и монтажни работи за:
  - строителство, преустройство, реконструкция, рехабилитация и изграждане на зони за обществен отдых (паркове, зелени площи, детски площадки и др.), пешеходни алеи и тротоари, велосипедни алеи, подлези, улични мрежи, обществени паркинги, внедряване на енергоспестяващо улично осветление, създаване на архитектурна среда за хора с увреждания, съоръжения и системи за сигурност и безопасност, елементи на градско обзавеждане, поставяне на рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи;
- разходи за авторски и строителен надзор в размер общо **до 3% от стойността на КСС, финансирана от БФП по проекта;**
- разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация (присъединяване към външната електрическа, водопроводна, канализационна, топлофикационна, телекомуникационна система и газоразпределителна мрежа);
- разходи за независим финансов одит – тези разходи могат да бъдат до **1% от общите допустими разходи по проекта, но не следва да надвишават сумата от 50 000 лева;**
- разходите за информираност, публичност и визуална идентификация на проекта – не трябва да надвишават **1% от преките допустими разходи, финансирани от БФП по проекта.**

ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ:

- разходи за възнаграждения на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски

Разходите за организация и управление, включващи възнаграждения за лица, пряко ангажирани с управлението и/или изпълнението на проекта, в това число предвидените дължими осигурителни вноски, не трябва да надвишават 2 % от стойността на преките допустими разходи, финансирани от БФП по проекта.

Ръководителят на проекта трябва да отговаря на следните изисквания:

Да има висше образование с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър с не по-малко от 3 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти

или

да има средно специално образование и най-малко 5 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти.

ВАЖНО!

Конкретният бенефициент може да включи в екипа по проекта само физически лица.

Разходите за възнаграждения на физически лица трябва да се отчитат само и единствено в Раздел 1 „Допустими разходи за организация и управление” на бюджета.

При условие, че дейността по управлението на проект се възлага на външни за бенефициента лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП за бенефициента ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП.

Ако дейностите по управление на даден проект се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, за него не възниква задължение за провеждане на процедура по ЗОП, тъй като изпълнението се извършва в самата организация. В този случай при определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва ПМС №330/ 05.12.2011 г. за допълнение на ПМС №62 на МС от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, за финансовата рамка 2007-2013 г. и Указанията за регламентиране, планиране и отчитане на възнагражденията на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите, финансирани по ОПРР (публикувани на сайта на ОПРР, www.bgregio.eu. Рубрика „Изпълнение на договори”, подменю „Указания за изпълнение на договори”)

Специфични допустими разходи

Допустим разход е невъзстановим данък добавена стойност, съгласно Указание на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС (**Приложение И** от Изискванията за кандидатстване).

Бенефициентът определя ДДС като невъзстановим, когато:

1. бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
2. бенефициентът е регистрирано лице по чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;
3. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата схема са предназначени за:
  - извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
  - безвъзмездни доставки, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето.
4. бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата схема, не е на лице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.

4.2.3.3. Недопустими разходи

Недопустими разходи по схемата за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно правилата за Структурни фондове на ЕС (Регламент (ЕО) №1080/2006г. на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999г., Регламент (ЕО) №1083/2006г. на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г., Регламент на ЕК (ЕС) № 1685/2000 г. за приемане на подробни правила за изпълнението на Регламент (ЕС) № 1260/1999 г. на Съвета относно приемливостта на разходи за дейности, съвместно финансирани от Структурните фондове на ЕС) и Постановление на Министерски съвет № 62 от 21 март 2007 г., както и в Постановлението №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие”, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

Недопустими разходи съгласно разпоредбите на ПМС №245/ 09.10.2007 г. са:

1. разходи, за които вече е получавана публична безвъзмездна помощ, дори и частично;
2. разходите, определени за недопустими съгласно чл.4, ал.13 и чл.9, ал.1 на ПМС № 62/ 21.03.2007г.;
3. разходи по договори за услуги, доставки и строителство, свързани със следните договори с подизпълнители:
  - договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;
  - договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга;
4. разходи за лихви, разносните за финансови транзакции, комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, и други чисто финансови разходи;
5. други данъци и такси, с изключение на случаите, предвидени в чл.7, т.3, буква "б" и т.12 на ПМС № 245/09.10.2007 г.;
6. разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;

Специфични недопустими разходи по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- Разходи за закупуване на земя и недвижими имоти;
- Разходи за закупуване/доставка на машини, съоръжения, оборудване, обзавеждане;

Направеният от бенефициента **принос в натура** не представлява действителен разход и **не се счита за допустим**. Този принос няма да бъде зачитан за съфинансиране от страна на бенефициента по настоящата схема.

ВАЖНО!

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на верифицираните допустими разходи. Извършените от бенефициента недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА НА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

5.1. Формуляр за кандидатстване

Кандидатите, които желаят да участват с проектни предложения в настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ, трябва да направят това като използват Формуляра за кандидатстване, приложен към настоящите Изисквания (**Приложение А**) и съответните приложения, публикувани на адрес <http://www.mrrb.government.bg> и www.bgregio.eu.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно и максимално ясно, така че да може да бъде оценен правилно. Кандидатите трябва да бъдат точни и да опишат подробно как смятат да постигнат целите на проекта, какви ще бъдат ползите от него и как проектът съответства на целите на настоящата схема.

Кандидатите трябва да попълнят и представят Формуляра за кандидатстване в зададения WORD-формат на **български език**.

Няма да се приемат Формуляри, попълнени на ръка.

Формулярът за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъдат подадени в 1 оригинал и 2 копия.

Техническата документация се предава в едно копие, заверено с печат на кандидата и текст „Вярно с оригинала”.

Формулярът за кандидатстване (**Приложение А**), бюджетът на проекта – Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Опис на дейностите за публичност (**Приложение Б**), Количествено-стойностната сметка (**Приложение Б1**), Анализът на цените по ресурси (**Приложение Б2**) трябва да бъдат представени и на **електронен носител (компакт-диск)**. Представените електронни файлове трябва да съдържат идентично предложение на това, което е представено на хартиен носител. Всеки документ от проектното предложение (**Приложения А, Б, Б1, Б2**) трябва да бъде представен като отделен и неделим файл (напр. Формулярът за кандидатстване трябва да бъде представен отделно и не трябва да бъде разделян на няколко файла).

Количествено-стойностната сметка (**Приложение Б1**) следва да бъде представена в един единствен електронен файл във формат Excel.

Анализът на цените по ресурси следва да бъде представен в един единствен файл, съгласно приложение Б2 във формат Excel.

За улеснение на обработката на проектните предложения моля представете оригинала и двете копия на предложението, отпечатани на хартия във формат А4, подвързани поотделно в класьори с твърди корици и ясно обозначени като „оригинал” и „копие”. Всеки класьор следва да съдържа опис на приложените документи, включително и на отделните части от техническата документация.

5.2. Как и къде се изпращат проектните предложения

Попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъдат подадени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на следния адрес:

гр. София пощ. код 1202, ул. “Св. Св. Кирил и Методий” № 17-19,
Министерство на регионалното развитие и благоустройството,
Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,
Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”.

При получаване на попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения към тях на бенефициента се издава разписка с подпис и дата.

На плика, съдържащ целия пакет за кандидатстване, трябва да бъде написано следното:

ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ – ДА НЕ СЕ ОТВАРЯ	
Бюджетна линия:	BG161PO001/1.4-09/2012
Приоритетна ос:	1. „Устойчиво и интегрирано градско развитие”
Операция:	1.4. „Подобряване на физическата среда и превенция на риска”
Име на Схемата:	„Зелена и достъпна градска среда”
Наименование на проектното предложение:	.....
Пълното име на кандидата:	.....
БУЛСТАТ на кандидата:	.....

5.3. Краен срок за получаване на проектните предложения

Крайният срок за получаване на проектните предложения е **03 декември 2012 г. в 16.00 ч. местно време.**

5.4. Допълнителна информация

Въпроси във връзка с попълването на формулярите за кандидатстване и изискванията по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: opr@mrmb.government.bg,

Факс: 987 74 50 или

Адрес за кореспонденция: гр.София пощ. код 1202,

ул. "Св. Св. Кирил и Методий" № 17–19,

Министерство на регионалното развитие и благоустройството,

Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”

Въпросите се задават **не по-късно от 21 дни преди крайния срок за получаване на проектни предложения**, като ясно се посочва номерът на бюджетната линия на схемата за безвъзмездна помощ.

Отговорите на зададените въпроси се публикуват в рубриката „Въпроси-отговори” на интернет-страницата на Оперативната програма, www.bgregio.eu, **не по-късно от 11 дни преди крайния срок за получаване на предложенията.**

Във връзка с принципите за еднакво третиране на кандидатите Договарящият орган не може да дава предварително мнение относно приемливостта на даден кандидат или проектно предложение.

ВАЖНО!

ПУБЛИКУВАНИТЕ ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИ, ИЗПРАТЕНИ НА ЕЛЕКТРОННИЯ АДРЕС НА ОПРР, ПРЕДСТАВЛЯВАТ ОФИЦИАЛНО СТАНОВИЩЕ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН И ТРЯБВА ДА БЪДАТ ВЗИМАНИ ПОД ВНИМАНИЕ ОТ ПОТЕНЦИАЛНИТЕ БЕНЕФИЦИЕНТИ ПРИ ИЗГОТВЯНЕ НА ДОКУМЕНТАЦИЯТА ЗА КАНДИДАСТВАНЕ.

ВЪПРОСИТЕ И ОТГОВОРИТЕ СЕ ПРЕДОСТАВЯТ И НА ОЦЕНИТЕЛНАТА КОМИСИЯ И СЕ ВЗЕМАТ ПРЕДВИД ПРИ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ОЦЕНКАТА НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ.

5.5. Оценка и подбор на проектни предложения

Проектното предложение се оценява в съответствие с критериите, описани в настоящите Изисквания за проектно предложение.

В случай на установени неточности и непълноти при оценката на проектното предложение, то може да бъде връщано на бенефициента по реда на чл. 34, ал. 4 от ПМС № 121/2007. В процеса на оценката, от бенефициента може да се изискват допълнителни документи и разяснения, както и да се изиска изменение на някои аспекти от представеното проектно предложение.

Ако конкретният бенефициент не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

В случай, че конкретният бенефициент откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

Оценката се документира чрез попълването на оценителна таблица, включваща следните критерии:

№	Критерий	Да	Не	НП
1.	Използван е зададеният Формуляр за кандидатстване и съответните Приложения, публикувани за целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.			
2.	Попълнени са всички раздели на Формулера за кандидатстване заедно с контролните листове към него. Декларацията по т. 11 от Формулера за кандидатстване е подписана, подпечатана и приложена.			
3.	Текстът на предложението е напечатан на български език			
4.	Предложението включва 1 оригинален екземпляр и 2 копия съгласно Изискванията за кандидатстване.			
5.	Приложена е електронна версия на предложението (компактдиск).			
6.	Бюджетът и източниците на финансиране са представени съгласно изисквания формат (Приложение Б) и са посочени в лева. Всички таблици (страници) на бюджета са подписани и подпечатани от конкретния бенефициент.			
7.	Приложена е Декларация, че проектът не е финансиран от други източници на ЕС. (Приложение В1).			
8.	Приложен е финансов анализ, изготвен съгласно указанията за проекти, генериращи приходи (в случай, че проектът генерира приходи и тези приходи са измерими).			
9.	Приложена е декларация, че проектът не генерира нетни приходи (Приложение В3), ако е приложимо			
10.	Приложена е автобиография на ръководителя на проекта (Приложение Г) в съответствие с изискванията на настоящата схема			
11.	Приложено е копие от регистрацията по ЕИК (БУЛСТАТ), заверено с подпис, печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.			
12.	Приложено е копие от ДДС регистрацията, заверено с подпис, печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.			
13.	Техническата документация отговаря по обем и съдържание на Изискванията за кандидатстване по настоящата схема и на изискванията на ЗУТ, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, Наредба № 4 от 1 юли 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания, и всички други нормативни и поднормативни документи с отношение към проектното предложение.			
14.	Работният проект е надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и е			

№	Критерий	Да	Не	НП
	съгласуван по реда на чл. 145 от ЗУТ.			
15.	Разрешение за строеж по реда на чл. 148-156а от ЗУТ, влязло в сила – копие, заверено с подпис, печат на <i>конкретния бенефициент и с гриф „вярно с оригинала”</i>			
16.	Приложена е декларация, че не е необходим ОВОС (Приложение В2), изготвена въз основа на Становище от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че дейностите в проектното предложение не подлежат на ОВОС.			
17.	Решение на Общинския съвет за кандидатстване с проект по настоящата схема, с което се декларира: <ul style="list-style-type: none"> ○ че предназначението на обекта на интервенция по проекта няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта ○ че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване ○ за осигуряване на собствен принос по проекта в размер на .....ЛВ. 			
18.	Годишен баланс на конкретния бенефициент за последната финансова година, за която счетоводните отчети са приключени - <i>копие, заверено с подпис и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.</i>			
19.	Приложена е декларация в свободен текст, удостоверяваща, че уличната мрежа/ тротоари/ площади/ зелени площи представляват общинска собственост и че няма реституционни претенции към обектите на интервенция (ако е приложимо)			
20.	Представени са доказателства (покани за обсъжданията, извадки от интернет-страницата на общината-конкретен бенефициент, копия и обобщения на анкетни карти, протоколи, присъствени списъци и снимки от проведени срещи, кръгли маси, конкурси за архитектурни решения, презентации и др), че обектите на интервенция са избрани в процес на широко обсъждане			
21.	Приложен е документ, удостоверяващ, че обектите на интервенция са общинска собственост.			
22.	Проектното предложение съответства на критериите за допустимост на конкретния бенефициент.			
23.	Проектното предложение съответства на посочения териториален обхват за схемата.			
24.	Проектното предложение съответства на критериите за максимална продължителност на проектното предложение.			
25.	Проектното предложение съответства на допустимите дейности по схемата.			
26.	Проектното предложение включва комбинация от поне два вида дейности (различни от осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания), изброени в Изискванията за кандидатстване, логично взаимосвързани помежду си и необходими за трайното подобряване на целевата територия;			

№	Критерий	Да	Не	НП
27.	Проектното предложение предлага интегриран подход за градско възстановяване и развитие върху целевата територия, като обектите на интервенция, включително допълнителните обекти, са обединени в единно архитектурно-пространствено, тематично и ландшафтно решение, подчертаващо идентичността на градския пейзаж и неговата неповторимост, в пълен унисон с историческата структура на града и околните ландшафти.			
28.	Проектното предложение съответства на максималния и минималния размер на безвъзмездната финансова помощ към кандидата по проекта.			
29.	Съфинансирането от ОПРР е в рамките на максималния допустим праг.			
30.	Проектът предвижда мерки, свързани с публичността и разпространението на информация, съгласно Изискванията за кандидатстване.			
31.	Проектното предложение съответства на хоризонталните политики на Европейския съюз (равенство между половете, социално включване, устойчивото развитие, опазването на околната среда);			
32.	Целта на проектното предложение е ясно и точно формулирана и съответства на целта на операция 1.4 "Подобряване на физическата среда и превенция на риска" и на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ.			
33.	Проектното предложение демонстрира ясно и задълбочено познаване на нуждите и проблемите пред социално-икономическото развитие на населеното място и целевите групи.			
34.	Нуждите и проблемите са много добре обосновани, използвани са достатъчно данни от регионални и местни източници или документи, както и официални статистически данни и информация, проучвания от кандидата.			
35.	Проектното предложение адресира нуждите на целевите групи.			
36.	Целевите групи са ясно представени и количествено определени.			
37.	Дейностите са описани ясно и достатъчно подробно и конкретно, те са подходящи, необходими и достатъчни за постигане на очакваните продукти и резултати на проекта.			
38.	Времевият график представя подробна информация и срокове за изпълнението на всички задължителни дейности, съгласно "Допустими дейности за финансиране" на Изискванията за кандидатстване.			
39.	Предложените методи са подходящо избрани, добре структурирани и описани с оглед предложените дейности, резултатите от проекта и екипа за реализация на проекта;			
40.	Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява безпроблемно управление и изпълнение;			

№	Критерий	Да	Не	НП
41.	Представена е точна и изчерпателна информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на конкретния бенефициент (по ЗОП)			
42.	Резултатите и продуктите са ясно дефинирани; те се създават от предвидените дейности и са необходими и достатъчни за постигане на целите (ползите за целевите групи), измерими са и са представени в количествена форма.			
43.	Индикаторите и източниците на информация са ясни, конкретни и изчерпателни.			
44.	Устойчивостта на резултатите от проекта е ясно обоснована.			
45.	Проектът предвижда ясна институционална организация за управление; длъжностите на членовете на екипа са подробно описани;			
46.	Предвидени са ефективни механизми за мониторинг и контрол на изпълнителите на възложените дейности;			
47.	Предвидена е възможност за осъществяване на самооценка и периодично отчитане на напредъка по изпълнението на проектните дейности;			
48.	Конкретният бенефициент е избрал оптималния път (разходи - резултати - ефект) към решаване на проблема и представяне на търсените ползи; Предвидените разходи са напълно съпоставими с очакваните резултати и ефект.			
49.	Бюджетът е ясен, детайлен и не съдържа аритметични грешки; връзката между разходи и дейности е видима.			

Оценителната комисия има право да иска допълнителна информация, с оглед отстраняването на неясноти, свързани с проектното предложение. Непредоставянето на исканата информация или непредоставянето ѝ в указаните от комисията срокове може да доведе до отхвърляне на проектното предложение. Оценителната комисия няма да взема предвид допълнителна информация, предоставена след указаните срокове или такава, водеща до промени в същността на проектното предложение.

5.5.1. Списък на документите за кандидатстване

Кандидатите по схемата за безвъзмездна финансова помощ следва да представят:

Основни документи:

- Формуляр за кандидатстване – **Приложение А** към Изискванията за кандидатстване;
- Бюджет на проекта – **Приложение Б** към Изискванията за кандидатстване (включва 3 таблици: Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Опис на дейностите за публичност). **Всички таблици на бюджета следва да бъдат подписани и подпечатани от кандидата.**
- Подробна Количествено-стойностна сметка, представена по отделните обекти на интервенция (**Приложение Б1**) – подписана и подпечатана от кандидата;

- Анализ на цените по ресурси (**Приложение Б2**) – представя се само на електронен носител;
- Декларация, че проектът не е финансиран от други източници на ЕС (**Приложение В1**);
- Декларация, че не е необходим ОВОС (**Приложение В2**);
- Декларация, че проектът не генерира нетни приходи (**Приложение В3**), ако е приложимо;
- Финансов анализ, **изготвен съгласно Указанията за проекти, генериращи приходи (в случай че проектът генерира приходи и тези приходи са измерими)**;
- Автобиография на ръководителя на проекта (**Приложение Г**);
- Подходяща извадка/извлечение от Общински план за развитие (2007-2013г.), заверена с печат на съответната институция и гриф „Вярно с оригинала”.

ВАЖНО!

Кандидатът следва да попълни в горепосочените декларации единствено своите данни и наименованието на проектното предложение без да изменя съдържанието им. Декларациите следва да бъдат подписани и подпечатани от кандидата.

Техническа документация

- **1 копие на работен инвестиционен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Наредба №1/ 12.01.2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра, придружен от **подробни количествени сметки по всички части, подписани и подпечатани от съответния проектант**. Работният проект следва да бъде надлежно съгласуван с всички експлоатационни дружества и други съгласувателни органи и одобрен от главния архитект на Общината, когато се изисква съгласно ЗУТ. Работният проект следва да бъде придружен от графични материали (работни чертежи и детайли, както и от графики, представящи завършения обект – визуализации, колажи, рисунки, скици и др.) – копие, заверено с подпис, печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала”;
- **Разрешение за строеж по реда на чл.148-156 от ЗУТ, влязло в сила** – копие, заверено с подпис, печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала”;
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите** изготвен като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ за строежи 1-ва, 2-ра категория или **Решение на експертния съвет на одобряващата администрация**, съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ, в случаите на строежи 3 -та, 4-та и 5-та категория - *копие, заверено с подпис, печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала”*;

Подкрепящи документи, които се представят от кандидата:

- Регистрация по ЕИК (БУЛСТАТ) - копие, заверено с печат на кандидата и гриф “Вярно с оригинала”;
- Регистрация по ЗДДС - копие, заверено с печат на кандидата и гриф “Вярно с оригинала”;
- Годишен баланс на бенефициента за последната финансова година, за която счетоводните отчети са приключени - *копие, заверено с подпис и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”*;
- Решение на Общинския съвет за кандидатстване с проект по настоящата схема, с което се декларира:

- че предназначението на обекта на интервенция по проекта няма да бъде променяно за период не по-малък от 5 години след приключване на дейностите по проекта
  - че елементите на подземната техническа инфраструктура са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване
  - за осигуряване на собствен принос по проекта
- Документ за собственост върху недвижимия имот, обект на интервенция по проекта – *копие, заверено с печат на кандидата и гриф „Вярно с оригинала“*.
  - При кандидатстване с проектно предложение, предвиждащо рехабилитация/реконструкция на улична мрежа/тротоари/площади/зелени площи, кандидатът следва да представи декларация, удостоверяваща, че същите представляват общинска собственост и че няма реституционни претенции към обектите на интервенция.²

5.6. Процедури по сключване на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

5.6.1. Уведомяване относно решението на Договарящия орган

Кандидатите ще бъдат уведомени писмено относно решението на Договарящия орган във връзка с тяхното проектно предложение.

Съгласно чл. 29 от ПМС № 121/31.05.2007 г. Договарящият орган уведомява одобрените и неодобрените кандидати в срок от 15 работни дни от издаването на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

5.6.2. Сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Съгласно чл. 36 ал. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г., Договарящият орган в срок до 30 дни след влизането в сила на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ изготвя в два екземпляра и предлага на конкретните бенефициенти по одобрените за финансиране проекти да подпишат договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в който са описани правата и задълженията, които възникват за бенефициента (**вж. Приложение Е**).

5.7. Общи правила при изпълнението на проекти по договори за безвъзмездна финансова помощ

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – специални и общи условия (**Приложения Е1 и Е2**).

5.7.1. Специални условия за изпълнението на проекта

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг допустим счетоводен документ) могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Бенефициентът е задължен да докладва и отчита изпълнението на дейностите по проектните предложения в съответните отчетни форми/формати и документи.

² Съгласно чл.56, ал.2 от Закона за общинска собственост, за временните постройки, улиците, площадите, общинските пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура не се съставят актове за общинска собственост, освен ако в специален закон е предвидено друго.

Бенефициентът е задължен да осигури директен достъп на представители на Договарящия орган и и/или други одитиращи институции да извършат проверка на място на резултатите от изпълнението на проектите.

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяващи изпълнението на отделните проекти, използвайки подходяща и адекватна електронна система. Конкретният бенефициент се задължава да открие и поддържа отделна банкова сметка или отделна партида към наличната му банкова сметка само за нуждите на проектите като гарантира, че генерираните лихви по нея могат да бъдат проследими и доказани, както и, че информацията по банковата сметка ще позволи лесното идентифициране и проследяване на разходите до и в счетоводните му системи.

В съответствие с Указания на Министъра на финансите (№91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС № 62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност” и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Конкретният бенефициент ще следва Указанията на Министъра на Финансите за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на Искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията (**Приложение И** към настоящите Изисквания) във връзка с получаване на средства от Договарящия орган.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от бенефициента изцяло или частично с предоставената безвъзмездна помощ, не могат да бъдат прехвърляни на трети страни по време на изпълнението на проекта и в определен период след неговото завършване, съгласно т.7.3 от Общите условия към договора за безвъзмездна помощ (**Приложение Е2**). В случай на нарушение на тези условия, средствата, получени като безвъзмездна финансова помощ, се възстановяват в пълния им размер от бенефициента.

5.7.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ

Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на конкретния бенефициент, не може да надвишава максималния размер на помощта. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи, извършени от конкретния бенефициент. Недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5.7.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако конкретният бенефициент не може да изпълни дейностите, заложи в договора, Договарящият орган има правото да спре плащанията цялостно или частично, в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на конкретния бенефициент.

5.7.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните. Анексът към договора не може да нарушава конкурентните условия, съществуващи към момента на сключване на договора, и равното третиране на бенефициентите.

Процедура по сключване на анекс към подписан договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР се провежда в следните случаи:

- Промяна на срока за изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ (еднократно увеличаване на срока за изпълнение на договора до максимално допустимата продължителност на проект съгласно Изискванията за кандидатстване по съответната схема)
- Промяна в правния статут на бенефициент;
- Промяна в договорените дейности по проекта, която води до въвеждане на нови дейности/нови бюджетни пера/нови видове и/или количества СМР. Освен в случаите на непреодолима сила, въвеждането на нови дейности/нови бюджетни пера/нови видове и/или количества е недопустимо за финансиране от безвъзмездна финансова помощ и следва да се отрази като собствен принос на бенефициента по бюджета на проекта.
- Намаляване размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ по договора в резултат на констатирано двойно финансиране на дейности/обекти на интервенция или част от дейности по проекта
- Намаляване размера на безвъзмездната финансова помощ по договора/заповедта за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с повече от 15 %, но не по-малко от 500 000 лв в резултат на проведени от бенефициенти процедури за възлагане на обществени поръчки. В този случай допълнителното споразумение/ заповедта за изменение следва да се сключи/ издаде задължително преди подаване на искане за авансово плащане.
- Увеличаване на общия размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ по договор по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с един единствен конкретен бенефициент, когато по схемата има свободен финансов ресурс. Увеличаването на общия размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ по проекта задължително е обвързано с увеличаване на целевите стойности на индикаторите и/или с очакваните резултати/ефекти по проекта, и/или с повишаване на тяхната устойчивост.

В останалите случаи Управляващият орган провежда кореспонденция с бенефициента, събира необходимите доказателства и одобрява или отхвърля писмено исканата промяна..

5.7.5. Плащания

Плащанията от Договарящият орган към конкретния бенефициент ще се извършват във формата на авансово, междинно/ междинни и окончателно плащания.

Авансовото плащане е до 35% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за инфраструктурни проекти.

Авансовото плащане се извършва след представяне на искане за плащане по образец (**Приложение Е1-II**) с включени приложения към него на следните документи:.

- Копие на подписания от двете страни договор /Бенефициент и Договарящ орган/;
- подписани от бенефициента, в качеството му на възложител, договори за строителство с включени в тях клаузи за авансови плащания към изпълнителите;
- запис на заповед по образец **ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VIII** или банкова гаранция по образец **ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IX** за размера на аванса в полза на ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН, както и Решение на Общинския съвет, с което се разрешава поемане на задължението.
- копие от Удостоверение за регистрация по чл. 104 от ЗДДС, заверено „вярно с оригинала” (ако е приложимо).
- Форма за финансова идентификация (**Приложение Е1-III**).

Междинно/междинни и окончателно плащания се извършват на базата на действително извършени разходи и след представяне на междинен/междинни и окончателен финансов отчет.

5.7.6. Наблюдение на изпълнението на проекта и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент (ЕО) № 1083/2006 г. (чл. 60(b)) и № 1828/2006 г. (чл. 13(2)), Договарящият орган или упълномощените от него лица трябва да извършват проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на проектите. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени за възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложените по проектите.

Договарящият орган ще следи за изпълнението на договора, постигането на заложените индикатори и резултати, както и спазването на декларираните обстоятелства относно непромяна предназначението на обекта на интервенция, генериране на приходи и др., което ще се извършва чрез проверки на място, включително до 5 години след приключване на договора. В случай на неизпълнение Договарящият орган може да изиска възстановяване на вече платени от ДО към бенефициента средства.

5.7.7. Отчитане на проекта

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане.

Бенефициентът е задължен да пази цялата документация по проекта за срок от три години след приключване на Оперативната програма в съответствие с чл. 89 (3) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006 г.

След приключване на дейностите по проекта, бенефициентът е задължен да изготви и представи на съответния Регионален отдел **окончателен доклад, попълнен по образец на Договарящия орган**, относно изпълнението и постигнатите резултати. В доклада се посочва постигането на резултатите и целите на съответния проект чрез предварително зададените индикатори, както и се отчита реалното изпълнение на заложените стойности на индикаторите. Докладът трябва да описва и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на съответния проект, как тези проблеми са били решени, както и какви са били причините те да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати резултатите от проекта или предварително зададените стойности на индикаторите, трябва да бъде представено подробно обяснение за причините.

Бенефициентът трябва да води прецизни и редовни доклади и прозрачни сметки за изпълнението на проекта.

5.7.8. Генериране на приходи

Проект, генериращ приходи е този проект, който включва инвестиция в инфраструктура, чието използване генерира приходи през периода на неговото изпълнение, както и през съответния последващ референтен период. Приходите включват приходи получени от продажби, рента, услуги, събиране на такси, предоставяне на услуги срещу заплащане или други еквивалентни приходи, които се получават директно от ползвателите на инфраструктурата, изградена по проекта.

Генериране на приходи е всяка дейност, включваща предоставяне на услуга срещу заплащане, или дейност, която във всеки случай ще позволи на организацията да генерира приходи. Печалбите на проекта трябва да бъдат взимани под внимание, така че приносът на ЕС да бъде относим към националното съфинансиране и да не се допуска свръхфинансиране.

5.7.9. Публичност

Проектите трябва да предвиждат мерки за публичност и информираност за популяризиране на получената финансова подкрепа от Оперативна програма „Регионално развитие” чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в съответствие с правилата на ЕС за комуникация и визуализация, предвидени в чл. 8 от Регламент (ЕО) № 1828/2006 г. на Комисията и приложение 1 към него и с Насоките за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР (**Приложение 3**).

ПРОЕКТ

6. СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА

Документи за ПОПЪЛВАНЕ	Приложение А: Формуляр за кандидатстване
	Приложение А1: Контролен лист за оценка на проектното предложение
	Приложение Б: Формуляр на бюджет на проекта (Таблица 1 - Общи допустими разходи, Таблица 2 - Източници на финансиране, Таблица 3 - Опис на дейностите за публичност).
	Приложение Б1: Количествено-стойностна сметка
	Приложение Б2: Анализ на цените в КСС по ресурси
	Приложение В1: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми
Приложение В2: Декларация, че не е необходима ОВОС	
Приложение В3: Декларация, че проектът не генерира приходи (ако е приложимо)	
Приложение Г: Формуляр на автобиография на ръководителя на проекта	
Документи за ИНФОРМАЦИЯ	Приложение Е1: Проект на стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
	Приложение Е1-II: Образец на Искане за плащане;
	Приложение Е1-III: Финансова идентификация;
	Приложение Е1-IV: Образец на Междинен/Окончателен доклад (технически);
	Приложение Е1-V: Образец на доклад за одит;
	Приложение Е1-VI: Образец на Междинен и окончателен финансов отчет;
	Приложение Е1-VII: Декларация за собствен принос;
	Приложение Е1-VIII: Образец на запис на заповед;
	Приложение Е1-IX: Образец на банкова гаранция за авансово плащане;
	Приложение Е1-X: Образец на доклад за фактически констатации;
	Приложение Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР
Приложение Ж: Декларация за нередности	
Приложение XVII: Указания за съхранение на документите по Оперативна програма "Регионално развитие" 2007-2013 г.;	
Приложение З: Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР	

	<p>Приложение И:</p> <p>Указания на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 04/26.07.2010 г. относно условията и реда за изплащане на безвъзмездна финансова помощ със средства на Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДНФ № 07/22.12.2010 г. относно отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз</p> <p>Указания на Министерство на финансите ДДС № 07/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне на общини на средствата на Националния фонд от структурните фондове на Европейския съюз и от Кохезионния фонд, на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие” и тяхното отчитане</p> <p>Постановление № 330/5.12.2011 г. за допълнение на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от СФ и КФ на ЕС;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта</p> <p>Приложение Й-1: Инструкцията от Сертифициращия орган във връзка с проекти, генериращи приходи и прилагането на чл.55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г</p> <p>Приложение Й-2: Указания на УО на ОПРР за проекти, генериращи приходи</p> <p>Приложение К: Указания за попълване на формуляра за кандидатстване.</p> <p>Приложение Л: Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл.52 от Регламент (ЕО) 1605/ 2002 и за спазване принципа на непристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ М: Методически указания за определяне на размера на финансови корекции за нарушения при изпълнението на проекти, съфинансирани по Оперативна програма „Регионално развитие” 2007 - 2013</p>
--	---